

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
Lp.	Uwagi ogólne					
1.	Tytuły poszczególnych rozdziałów często nie odpowiadają ich zawartości, na którą składa się szereg luźno powiązanych z danym rozdziałem informacji, często nie dotyczących analizowanego w programie obszaru i zanieczyszczeń, ze względu na przekroczenie których program został sporządzony. Powyższe dotyczy całego dokumentu, a dobrym przykładem są punkty w załączniku nr 12, od str. 53, zatytułowane „Oceny (...)”, które tych ocen nie zawierają.					
2.	Należy ujednoclić nazewnictwo dotyczące zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem azotu (NO ₂). W przeważającej części dokumentu stosowana jest nazwa „ <i>ditlenek azotu</i> ”, a w kilku miejscach „ <i>dwutlenek azotu</i> ”.					
3.	Identyfikacja wykorzystywanych informacji źródłowych powinna być precyzyjna, i odpowiadać wymogom obowiązujących norm PN-ISO 690 i PN-ISO 690-2. Brak konkretnej identyfikacji danych źródłowych zarówno utrudnia merytoryczną ocenę prawidłowości wykonania pracy i wiarygodności przedstawianych wyników, jak również wszelkie dalsze prace związane z przyszłymi korektami planu lub jego rozwojem. Uwaga dotyczy w szczególności przywołań niezidentyfikowanych dokumentów, np. „ <i>Opracowanie własne na podstawie wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu</i> ” - zał. 2. str. 26.					
4.	Zastąpienie w dokumencie sformułowania „ <i>emisji komunikacyjnej</i> ” na „ <i>emisji transportowej</i> ”. Jest to sformułowanie trafniejsze i odnoszące się bezpośrednio do wpływu całego sektora transportu drogowego.					
Uwagi szczegółowe						
Lp.	Nr Części	Nr rozdziału/pkt	Nr punktu podrozdziału	Nr strony	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1.	załącznik 1	3.2	3.2.4		Często w przypadku PM _{2,5} wskazywane jest od razu przekroczenie fazy II, a z danych wynika, że przekroczona jest też faza I – należałoby dodać wyjaśnienie do tabel dotyczące przekraczania fazy I i II. W kilku przypadkach z danych dla PM _{2,5} nie wynika, że został przekroczony poziom dopuszczalny, a są zaznaczone na czerwono (np. tab. 198, tab. 280)	Oczywistym jest, że od początku 2020 r. obowiązuje faza II, jednak w 2018 r. obowiązywała faza I wobec czego należałoby chociaż w opisie wskazać, że w przypadku gdy poziom PM _{2,5} jest powyżej 25µg/m ³ oznacza to również przekroczenie fazy I.

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
2.	załącznik 1	rozdział 2	2.1-2.4	4	<p>Na niektórych stacjach (np. o kodzie: MzKonJezMos; MzOtwoBrzozo; MzSiedKonars; MzWarAlNiepo) prowadzone są równocześnie pomiary manualne jak i automatyczne pyłu zawieszonego PM10, do rocznej oceny za 2018 rok wykorzystywano pomiary ze stacji manualnych (referencyjnych). Mając na uwadze powyższe konieczne jest doprecyzowanie w opisach tabel:</p> <ul style="list-style-type: none">- str. 4, tytuł tabeli 1: „<i>Stanowiska pomiaru pyłu zawieszonego PM10 w strefie mazowieckiej w 2018 roku</i>” należy zastąpić tytułem „<i>Stanowiska pomiaru pyłu zawieszonego PM10 w strefie mazowieckiej, z których wyniki pomiarów były podstawą oceny za 2018 rok</i>”- str. 4, tytuł tabeli 2: „<i>Stanowiska pomiaru pyłu zawieszonego PM2,5 w strefie mazowieckiej w 2018 roku</i>” należy zastąpić tytułem „<i>Stanowiska pomiaru pyłu zawieszonego PM2,5 w strefie mazowieckiej, z których wyniki pomiarów były podstawą oceny za 2018 rok</i>”. <p>Zgodnie z powyższym wnosimy o ujednoczenie podpisów tabel 3-13:</p> <ul style="list-style-type: none">- str. 5 - 9: w części „... w 2018 roku” wnosimy o zastąpienie opisów sformułowaniem „...z których wyniki pomiarów były podstawą oceny za 2018 rok”.	Konieczność przywołania właściwych sformułowań zawartych w wynikach oceny jakości powietrza za 2018 r. oraz doprecyzowanie treści dokumentu.
3.	załącznik 1	rozdział 2	2.3	7-8	<p>Stanowiska w zakresie pomiarów pyłów oraz benzo(a)pirenu na stacji o kodzie: MzPlocKroJad są stanowiskami tła miejskiego. Mając na uwadze powyższe na str. 7 wnosimy o zastąpienie fragmentu tekstu:</p>	Konieczność przywołania właściwych sformułowań zawartych w wynikach oceny jakości powietrza za 2018 r. oraz doprecyzowanie treści dokumentu.

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu					
					<p>„- pyłu zawieszonego PM10 na jednym stanowisku tła miejskiego i jednym przemysłowym, - pyłu zawieszonego PM2,5 na jednym stanowisku tła miejskiego i jednym przemysłowym, - benzo(a)pirenu na jednym stanowisku przemysłowym.”</p> <p>sformułowaniem: „- pyłu zawieszonego PM10 na dwóch stanowiskach tła miejskiego, - pyłu zawieszonego PM2,5 na dwóch stanowiskach tła miejskiego, - benzo(a)pirenu na jednym stanowisku tła miejskiego.”</p> <p>Stanowisko w zakresie pomiarów pyłów na stacji o kodzie: MzPlocKroJad jest stanowiskiem tła miejskiego. Mając na uwadze powyższe na str. 7 w tabeli 8 i tabeli 9 , Lp. 1 (5 kolumna) wnosimy o zmianę typu stanowiska z „przemysłowe” na „tła miejskiego”.</p> <p>Stanowisko w zakresie pomiarów benzo(a)pirenu na stacji o kodzie: MzPlocKroJad jest stanowiskiem tła miejskiego. Mając na uwadze powyższe na str. 8 w tabeli 10, Lp. 1 (5 kolumna) wnosimy o zmianę typu stanowiska z „przemysłowe” na „tła miejskiego”.</p>
4.	załącznik 1	rozdział 3	3.2.1	30	<p>Podano błędną liczbę ludności i gęstości zaludnienia. Proponujemy wpisać liczbę osób z tabeli 19, a tym samym zastąpienie na str. 30 fragmentu tekstu „Obszar strefy mazowieckiej w 2018 roku był zamieszkiwany przez 130 134 osób. Średnia gęstość zaludnienia w strefie</p> <p>Konieczność doprecyzowania i wprowadzenia właściwych treści do dokumentu.</p>

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
					w 2018 roku wyniosła 154 osoby na km ² ” tekstem „Obszar strefy mazowieckiej w 2018 roku był zamieszkiwany przez 3 214 539 osób. Średnia gęstość zaludnienia w strefie w 2018 roku wyniosła 92 osoby na km ² .”.	
5.	załącznik 1	rozdział 3	3.2.4	37-418	<p>Tabele dotyczące przekroczeń wartości średniodobowej nie powinny zawierać wartości średniorocznej, lub konsekwentnie, tam gdzie był wykonywany pomiar należy uzupełnić tabele o te wartości. Z uwagi na fakt, że w tabeli podana jest wartość 36 max. z pomiarów średniodobowych, należy doprecyzować tytuły kolumny. W tytule kolumny 11 tabel dot. obszaru przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniodobowego pyłu zawieszonego PM10 na str. 37-418, wnosi się o zastąpienie tytułu „Wartość stężenia z pomiaru średniodobowa / średnioroczna µg/m³” oraz „Wartość stężenia z pomiaru średniodobowa µg/m³” tytułem „Wartość stężenia 36 max. z pomiarów średniodobowych µg/m³”.</p> <p>W kolumnie 12 ww. tabel podawana jest również liczba dni z przekroczeniem stężenia średniodobowego 50 µg/m³. Z uwagi na fakt, że dopiero 36 dzień z wartością średniodobową powyżej 50 µg/m³ jest przekroczeniem, proponuje się doprecyzować tytuł kolumny nr 12 w tabelach dot. obszaru przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniodobowego pyłu zawieszonego PM10 na str. 37-418, zastępując tytuł „Liczba przekroczeń” tytułem „Liczba dni z przekroczeniem stężenia</p>	Konieczność doprecyzowania i wprowadzenia właściwych treści do dokumentu.

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu					
					<p><i>średniodobowego 50 µg/m³ (dopuszcza się 35 dni w roku z przekroczeniem ww. stężenia)''.</i></p> <p>Ponadto, na str. 229, tabela 217, w kolumnie 11 podano błędny wynik pomiaru dla stanowiska pomiaru pyłu zawieszonego PM_{2,5} na stacji w Otwocku. Mając na uwadze powyższe wnosimy o zastąpienie wartości „22,0” wartością „27,0”.</p>
6.	załącznik 1		Rys. 5-8		<p>Mapki ukazujące rozmieszczenie stanowisk pomiarowych są schematyczne i pozwalają jedynie na ogólną orientację. Zgodnie z § 3 ust. 1 lit. a obowiązującego rozporządzenia, należało tu zamieścić „mapę strefy opracowanej w państwowym systemie odniesień przestrzennych, z wykorzystaniem materiałów i baz danych gromadzonych w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym”.</p> <p>Konieczne jest załączenie map umożliwiających odczytanie dokładnej lokalizacji stacji wraz z usytuowaniem czynników mających bliski i bezpośredni wpływ na mierzone wartości.</p>
7.	załącznik 2	pkt. 4			<p>Ta część dokumentu zawiera wzmiankę o stosowaniu modelowania matematycznego przy ocenie poziomów substancji w powietrzu. Do modelowania wykorzystano dwa modele – model CAMx do obliczeń w skali krajowej i wojewódzkiej oraz model CALPUFF do obliczeń w skali lokalnej”).</p> <p>Ponownie, opis metodyki modelowania ograniczono wyłącznie do podania nazw modeli. Wyniki modelowania jakości powietrza, odnoszącego się do roku bazowego można znaleźć w załączniku nr 4 (przy czym nie zostało tu jednoznacznie wskazane,</p> <p>Trudno z tego tekstu wywnioskować, czy modelowanie to wykonano w ramach samej procedury oceny, czy też w ramach analiz związanych z opracowywaniem programu ochrony powietrza.</p>

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
					czy należy tu odnosić zdawkowy opis z załącznika 2, pkt. 4). Pomimo możliwości skonfrontowania wyników modelowania z pomiarami, czynność ta nie została wykonana – przez co trudno ocenić, czy modelowanie zostało wykonane w sposób należyty, z zachowaniem kryteriów jakościowych określonych w Dyrektywie CAFE.	
8.	załącznik 2	rozdział 6	Tabela nr 80	33	Dot. emisji substancji w powietrzu w strefie mazowieckiej w 2018 r. W przedstawionej tabeli sumaryczne wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń są nieznacznie wyższe od sumarycznych wielkości emisji przekazanej przez KOBiZE na potrzeby krajowego modelowania jakości powietrza za rok 2018, także niewielkie różnice występują w poszczególnych kategoriach SNAP (rzędu kilku procent).	Konieczność weryfikacji danych zawartych w tabeli.
9.	załącznik 2	rozdział 6	tabela nr 82	52	Dot. emisji substancji w powietrzu w strefie aglomeracji warszawskiej w 2018 r. W przedstawionej tabeli sumaryczne wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń są tożsame z sumarycznymi wielkościami emisji przekazanymi przez KOBiZE na potrzeby krajowego modelowania jakości powietrza za rok 2018, niewielkie różnice występują w poszczególnych kategoriach SNAP.	Konieczność weryfikacji danych zawartych w tabeli.
10.	załącznik 2	rozdział 6	tabela nr 84	73	Dot. emisji substancji w powietrzu w strefie miasto Płock w 2018 r. W przedstawionej tabeli sumaryczne wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń są tożsame z sumarycznymi wielkościami emisji przekazanymi przez KOBiZE	Konieczność weryfikacji danych zawartych w tabeli.

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
					na potrzeby krajowego modelowania jakości powietrza za rok 2018. Różnice, niekiedy znaczne, występują w poszczególnych kategoriach SNAP. Szczególnie duże są w przypadku emisji PM _{2,5} , gdzie w SNAP-ach 01, 02 (bez 202), 03, 05, 08 czy 10 emisje przekazane przez KOBiZE były około dwukrotnie wyższe od emisji podanych w tej tabeli. Z kolei dużo wyższa jest emisja PM _{2,5} z kategorii SNAP 09 od emisji przekazanej przez KOBiZE.	
11.	załącznik 2	rozdział 6	tabela nr 86	89	Dot. emisji substancji w powietrzu w strefie miasto Radom w 2018 r. W przedstawionej tabeli sumaryczne wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń są tożsame z sumarycznymi wielkościami emisji przekazanymi przez KOBiZE na potrzeby krajowego modelowania jakości powietrza za rok 2018, różnice występują w poszczególnych kategoriach SNAP.	Konieczność weryfikacji danych zawartych w tabeli.
12.	załącznik 2				Rysunki: 6, 24, 11, 32, 36, 39, 43, 50, 54, 61, 77, 81, 88, 92, 99, 102, 106, 111, 119, 123, 131, 134, są zbyt mało czytelne z uwagi na zbyt małą liczbę klas. Należy zwiększyć liczbę klas w celu pokazania większego zróżnicowania przestrzennego wybranego zanieczyszczenia dla danej kategorii SNAP.	Konieczność uszczegółowienia przedstawianych na rysunkach danych.
13.	załącznik 3			30	Wskazano główne działania naprawcze bez podania kodów tych działań, natomiast w załączniku nr 4 pojawiają się tylko kody działań – nie ma ich opisu. Dopiero w załączniku nr 6 jest pełna lista działań wraz z kodami. Taki układ znacząco utrudnia analizę projektu.	Potrzeba ujednoczenia dla poprawy czytelności.

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
14.	załącznik 3				Zrobiono analizę scenariusza bazowego i następnie od razu w tabelach są dane dot. poziomów po realizacji działania 1 lub 2. Brak jest opisu, jaki scenariusz został przyjęty i jakie to są działania 1 i 2 (opis działań jest dopiero w załączniku 6 jednak brak jest w ogóle informacji, który scenariusz został przyjęty)	Biorąc pod uwagę, że zarówno wybór scenariusza jak i podejmowane według tego scenariusza działania są najistotniejszą częścią tego dokumentu niezbędne jest opisanie wybranego scenariusza i następnie wskazanie gdzie znajduje się opis poszczególnych działań.
15.	załącznik 3				Jest niespójność pomiędzy efektem podejmowanych działań wskazywanym w załączniku 3 i późniejszych opisach efektu. Z załącznika 3 wynika, że proponowane działania, w niektórych przypadkach nie dadzą spodziewanego efektu, a następnie w załączniku 4 jest już mowa o osiągnięciu efektu i to ze sporym marginesem.	Informacje podawane w poszczególnych załącznikach powinny być spójne i jednolicie pokazywać wyniki przeprowadzonych analiz.
16.	załącznik 3				Konieczność ponownego przeliczenia wartości stężeń substancji w obszarach przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji, zawartych w tabelach.	W niektórych przypadkach stwierdza się nieścisłości w sumie szacunkowych poziomów tła regionalnego, lokalnego – ogółem.
17.	załącznik 3	rozdział 2		30	Brak działań naprawczych dla aglomeracji warszawskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczanego dla dwutlenku azotu. Brak wskazania prognozy poziomu dwutlenku azotu, po zrealizowaniu wszystkich działań określonych w harmonogramie realizacji działań naprawczych.	Konieczność uzupełnienia dokumentu o wskazane braki, o których mowa w uwagach w tej pozycji.
18.	załącznik 3	rozdział 4		63	Konieczność zmiany podstawy prawnej do przyjęcia programów ochrony powietrza na art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.).	Przywołany art. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2001 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. poz. 1211) stanowi jedynie przepis

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
						przejściowy określający terminy przyjęcia przedmiotowych programów.
19.	załącznik 4			6	Podobna uwaga jak do załącznika 3, powinno się przynajmniej wskazać gdzie jest opis – nazwa działań WMaOePow, WMaObZi, WMaMMu;	Poprawa czytelności dokumentu
20.	załącznik 4	pkt. 2.2.		str. 10	W harmonogramie zostały wskazane działania mające doprowadzić do redukcji emisji ditlenku azotu i w pkt. 2.2.2. załączona jest mapa pokazująca stężenia NO ₂ w roku zakończenia programu, wobec czego należy załączyć tabelę wskazującą wielkość redukcji emisji NO ₂ tak jak to wskazano dla PM10, PM2,5 oraz B(a)P.	Zapewnienie kompletności i pokazanie relacji pomiędzy redukcją emisji, a osiągniętym efektem w postaci zmniejszenia stężenia w powietrzu.
21.	załącznik 4	rozdział 3		19-22	W rozdziale tym przeprowadzono analizę udziału średnich źródeł spalania paliw, przy czym nie wskazano wielkości emisji z tych źródeł, ich liczby i udziału w wielkości emisji na obszarze strefy, a także nie przedstawiono informacji o sposobie pozyskania danych na temat udziału średnich źródeł spalania w stężeniach zanieczyszczeń. Warto także zauważyć, że zaostrzone standardy emisyjne dla istniejących średnich źródeł spalania paliw będą obowiązywały dopiero od 2025 r. (źródła >5 - <50) i od 2030 r. (źródła ≥1 - ≤5).	Konieczność dokonania ponownej analizy i uzupełnienia braków.
22.	załącznik 5	pkt 5		str. 4	Wskazano konieczność czyszczenia pojazdów opuszczających place budowy i obszary przeróbki kopalni – taki punkt powinien dotyczyć wszystkich placów budowy nie tylko tych związanych ze zwirowniami i kopalniami kruszyw.	Obowiązek czyszczenia pojazdów opuszczających place budowy jest logiczny i powinien być przestrzegany tylko powinien się odnosić do wszystkich placów budowy nie tylko tych związanych ze zwirowniami i kopalniami kruszyw.

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu					
23.	załącznik 6			11	<p>dot. ostatniego akapitu: „<i>Powyższe tabele przedstawiają wskaźniki efektu ekologicznego ...</i>”.</p> <p>Wskaźniki opracowano na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none">- „<i>Wskaźniki emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł spalania paliw w sektorze bytowo-komunalnym</i>”, przygotowane na zlecenie Ministra Środowiska przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, funkcjonujący w strukturach Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (KOBiZE-PIB),- <i>danych Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie gospodarki mieszkaniowej i zużycia paliw 2017 r.</i>” <p>Zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku nr 2, rozdział 6, roczna wielkość emisji została opracowana na podstawie danych KOBiZE przygotowanych na potrzeby modelowania oceny jakości powietrza za rok 2018. Należy wyjaśnić, że do oszacowania emisji ze źródeł bytowo-komunalnych KOBiZE korzystał z ogólnych wskaźników, a nie szczegółowych, uzależnionych od rodzaju kotła, gdyż brak szczegółowej inwentaryzacji kotłów w skali całego kraju wymagało przyjęcia szeregu uproszczeń w ramach przygotowywania danych emisyjnych na potrzeby modelowania.</p> <p>Dodatkowo brak jest informacji na temat założeń, jakie zostały przyjęte do wyliczenia wskaźników zamieszczonych w tabelach 4-8, jest tylko informacja o wykorzystanych źródłach danych (dane KOBiZE IOŚ-PIB i dane GUS).</p>

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
24.	załącznik 6		pkt 1.1.1.	str. 2	Należy dopisać informację co znajduje się w uchwale. Taka informacja została zawarta dopiero w uzasadnieniu, a jest to dokument istotny dla województwa mazowieckiego.	Zapisy uchwały są istotne ze względu na wynikający z niej zakres i rodzaj działań niezbędnych do podjęcia.
25.	załącznik 6	1.	tabela 2 oraz pkt 1.2.3.	str. 2 i 17	Działania powinny być uzupełnione o budowę kolejnych stacji metra. Co prawda na str. 61/62 wskazano budowę metra w działaniach nieobjętych programem jednak jest to niejasne z jakich powodów nie została budowa tych stacji wzięta pod uwagę szczególnie w sytuacji kiedy budowa linii tramwajowych została w programie uwzględniona.	Wybudowanie kolejnych stacji metra wpłynie na zmianę praktyk transportowych części mieszkańców Warszawy i odbędzie się to w okresie objętym omawianym programem dlatego trudno jest się zgodzić na brak uwzględnienia tej budowy we wpływie podejmowanych działań.
26.	załącznik 6				Przy wybranych działaniach naprawczych nie podano szacowanych kosztów ich prowadzenia.	Zasadnym jest wprowadzenie informacji o szacunkowych kosztach, np. oczyszczania jezdni na mokro czy rezygnacji z używania dmuchaw do liści (przejście na zamiatanie ręczne). Nie wskazano również kosztów związanych z zatrudnianiem doradców energetycznych – co jest w programie działaniem zalecanym.
27.	załącznik 6				Brak wskazania wymaganej rocznej wielkości redukcji emisji dwutlenku azotu dla aglomeracji warszawskiej, jak ma to miejsce w tabeli nr 16 Wymagana roczna wielkość redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w wyniku działania WMaOePow w gminach województwa mazowieckiego.	Konieczność wskazania, jak będzie przebiegała redukcja emisji dwutlenku azotu w wyniku realizacji działań transportowych w aglomeracji warszawskiej.
28.	załącznik 12			29	Wśród działań naprawczych możliwych do zastosowania, które nie zostały wskazane do wdrożenia wymieniono „całkowity zakaz	Tak ogólne stwierdzenie, nieoparte rzetelnymi analizami, nie powinno znaleźć się w programie ochrony

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
					stosowania paliwa stałego w strefie mazowieckiej – działanie odrzucone ze względów społecznych oraz technicznych (brak możliwości zastosowania ogrzewania z systemów centralnych lub ogrzewania gazowego) na dużej części obszaru strefy”. Biorąc pod uwagę doświadczenia innych województw, zakaz stosowania paliw stałych na określonym obszarze, na przykład konkretnej części miasta, (nie na terenie całego województwa) jest jednak możliwy do wprowadzenia.	powietrza. Należałoby w pierwszej kolejności wskazać tereny, na których taki zakaz byłby zasadny do wprowadzenia np. ze względu na wysokość występujących stężeń i dla każdego przypadku szczegółowo przeanalizować możliwość jego wdrożenia.
29.	załącznik 12			31	Konieczność uwzględnienia wpływu na działania naprawcze takich dokumentów strategicznych jak: - Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, przyjęta przez Radę Ministrów w 2019 r., - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r.	SOR i PEP 2030 to są główne dokumenty strategiczne z obszaru ochrony powietrza, dlatego ich pominięcie jest niezrozumiałe.
30.	załącznik 12	rozdział 7		56	Cały punkt wymaga poprawy, zawarte w nim informacje są nieaktualne.	Przywołana została nieobowiązująca już dyrektywa 2008/1/WE i nieaktualne zasady stosowania BAT. Obowiązujące przepisy dotyczące pozwoleń zintegrowanych i konkluzji BAT stanowią transpozycję dyrektywy 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola).
31.	załącznik 12	rozdział 10		59	Nieaktualna jest następująca informacja: „Działania na rzecz ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko zapisane w Polityce obejmują między	Pomimo, że w „Polityce energetycznej Polski do 2030 r.” znajduje się przytoczony wyżej zapis, to trzeba

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu						
				<p><i>innymi wprowadzenie w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła dopuszczalnych produktowych wskaźników emisji jako narzędzia pozwalającego zmniejszać poziomy emisji SO₂ i NO_x, w tym osiągnąć pułapy ustalone w Traktacie Akcesyjnym dla Polski.”</i></p> <p>Dodatkowo nie jest zasadne wymienianie rozporządzenia E-PRTR, które dotyczy jedynie sprawozdawczości, wśród innych aktów unijnych, które wpływają na redukcje emisji.</p> <p>Cały punkt wymaga zweryfikowania, gdyż zawiera szereg bardzo ogólnikowych i luźno powiązanych ze sobą informacji.</p>	<p>zwrócić uwagę, że jest on już od kilku lat nieaktualny. Pułapy ustalone dla obiektów energetycznego spalania w Traktacie akcesyjnym dotyczyły lat 2008, 2010, 2012.</p> <p>Należałoby przeanalizować te regulacje, które wpłynęły konkretnie na redukcję zanieczyszczeń, ze względu na przekroczenie którego program został sporządzony, i które będą miały zastosowane do rozpatrywanego obszaru. Konieczna jest także ilościowa ocena tej redukcji, tymczasem cały punkt został podsumowany bardzo ogólnym zdaniem: „Jak wynika z powyższych analiz emisja substancji do powietrza ze źródeł zlokalizowanych na obszarze kraju elektrowni konwencjonalnych, elektrociepłowni i innych instalacji będących przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko powinna nieznacznie spadać w kolejnych latach”.</p>	
32.	załącznik 14	rozdział 1.4		14	<p>Konieczność uwzględnienia wpływu na działania naprawcze takich dokumentów strategicznych jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, przyjęta przez Radę Ministrów w 2019 r., 	<p>SOR i PEP 2030 to są główne dokumenty strategiczne z obszaru ochrony powietrza, dlatego ich pominięcie jest niezrozumiałe.</p>

Załącznik do pisma DPK-I.0311.14.2020

Uwagi szczegółowe do projektu uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Uwagi do projektu dokumentu					
					- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r.

Propozycje dodatkowe do ewentualnego uwzględnienia	
załącznik 5	W kierunkach działań wskazać wagę planowania przestrzennego miejscowości oraz zatrudnianie urbanistów.
załącznik 5	Dodać konieczność przywracania lub tworzenia połączeń PKP pomiędzy miejscowościami.
załącznik 5	W przypadku zamówień publicznych wskazać dla zamówień publicznych związanych z zakupem taboru autobusowego konieczność zamawiania pojazdów spełniających normy nisko lub zeroemisyjne.
załącznik 5	W przypadku aglomeracji warszawskiej należałoby rozważyć zakaz komunikacji zbiorowej prowadzonej taborem nie spełniającym wymagań emisyjnych EURO np. klasy 5.